

HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA

PROGRAM RADA I RAZVOJA HRVATSKE ENERGETSKE REGULATORNE AGENCIJE ZA 2021. GODINU

Zagreb, prosinac 2020.

Sadržaj

POPIS KRATICA	3
Misija	4
Vizija	4
Temeljni ciljevi regulacije energetske djelatnosti	4
Bitne vrijednosti regulacije energetske djelatnosti.....	5
Razvidnost regulatornog djelovanja.....	6
Strateški regulatorni zadaci.....	7
Izazovi i rizici.....	9
1. UVOD	11
2. REGULACIJA ENERGETSKIH DJELATNOSTI	16
2.1. Poslovi vezani uz sektor električne energije.....	18
2.2. Poslovi vezani uz sektor plina	23
2.3. Poslovi vezani uz sektor nafte, naftnih derivata i biogoriva.....	28
2.4. Poslovi vezani uz sektor toplinske energije	29
2.5. Rad Savjeta za regulatorne poslove i zaštitu potrošača	31
3. SURADNJA HERA-e S DRUGIM TIJELIMA I UDRUGAMA	32
4. ZAŠTITA KRAJNJIH KUPACA ENERGIJE	34
5. ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA.....	35
6. JAČANJE KAPACITETA HERA-e	37
6.1. Ljudski resursi	37
6.2. Informacijsko-komunikacijska infrastruktura.....	37
6.3. Prostor, imovina, financije.....	38

POPIS KRATICA

ACER	Agency for the Cooperation of Energy Regulators (hrv. Agencija za suradnju energetske regulatora)
CEER	Council of European Energy Regulators (hrv. Vijeće europskih energetske regulatora)
CEP	Clean Energy Package – "The Clean energy for all Europeans" package (hrv. Čista energija za sve Europljane)
CMT	Case Management Tool (ACER-ova aplikacija za potrebe REMIT-a)
CRMWG	ECRB Customers and Retail Markets Working Group (hrv. Radna grupa za kupce i maloprodajna tržišta)
ECRB	Energy Community Regulatory Board (Regulatorni odbor Energetske zajednice zemalja jugoistočne Europe)
ERRA	Energy Regulators Regional Association (hrv. Udruženje regionalnih energetske regulatora)
EU	Europska unija
EWG	ECRB Electricity Working Group (hrv. Radna grupa za električnu energiju)
GDPR	Uredba (EU) 2016/679 o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka)
GWG	ECRB Gas Working Group (hrv. Radna grupa za plin)
HERA	Hrvatska energetska regulatorna agencija
iPLIN	Aplikacija na službenoj stranici HERA-e – Informator za kupce plina iz kategorije kućanstvo koji koriste opskrbu u obvezi javne usluge
ITO	Neovisni operator prijenosa
MEDREG	Mediterranean Energy Regulators (hrv. Mediteranska udruga energetske regulatora)
Registar OIEKPP	Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača
REMIT	Uredba (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije
Savjet	Savjet za regulatorne poslove i zaštitu potrošača HERA-e
UPP	ukapljeni prirodni plin
Uredba (EZ) 714/2009	Uredba (EZ) 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) 1228/2003
Uredba (EZ) 715/2009	Uredba (EZ) 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) 1775/2005
Zakon	Zakon o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine”, broj 120/12 i 68/18)

Misija

Provedba učinkovite regulacije energetske djelatnosti izvršavanjem poslova propisanih hrvatskim energetske zakonodavstvom kao i zakonodavstvom Europske unije.

Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: HERA) u svom djelovanju promiče načela nepristranosti, otvorenosti, stručne izvrsnosti, etičnosti i odgovornosti.

HERA podupire ekonomski održivo, razvidno i učinkovito obavljanje energetske djelatnosti u Republici Hrvatskoj, u kontekstu temeljnih načela europske energetske politike, dugoročne sigurnosti opskrbe energijom te ostvarivanja dobrobiti za krajnje kupce putem troškovno utemeljenih i mehanizmom konkurentnog tržišta postignutih cijena energije, veće mogućnosti izbora i visoke kvalitete pruženih usluga.

HERA teži pravovremenoj i obostrano uvažavajućoj komunikaciji s energetske subjektima, krajnjim kupcima, udrugama potrošača, zainteresiranom javnošću, interesnim skupinama, stručnim asocijacijama iz područja energetike kao i s nadležnim tijelima Republike Hrvatske i Europske unije te međunarodnim asocijacijama energetske regulatornih tijela.

Podupirući provedbu temeljnih načela europske energetske politike, HERA doprinosi djelotvornom funkcioniranju unutarnjeg tržišta električne energije i plina u Europskoj uniji. HERA prati funkcioniranje tržišta električne energije i tržišta plina kao i sektora toplinske energije te izvješćuje Hrvatski sabor o zapažanjima koja su značajna za razvoj domaćeg energetskeg tržišta i javnih usluga u energetskeg sektoru.

Vizija

HERA je neovisan, stručan i objektivan nacionalni regulator energetske djelatnosti, poznat po razvidnosti, otvorenosti, visokoj učinkovitosti obavljanja regulatornih poslova i pravovremenom donošenju odluka iz domene svoje odgovornosti. Takva pozicija HERA-e doprinosi razvoju i održivosti energetske sustava, s ciljem:

- zaštite potrošača od rizika značajnijih poremećaja u opskrbi energijom,
- sprječavanja monopolističkog djelovanja i
- troškovno utemeljenih i mehanizmom konkurentnog tržišta postignutih cijena energije.

Temeljni ciljevi regulacije energetske djelatnosti

Regulacija energetske djelatnosti u Republici Hrvatskoj utemeljena je 2001. godine donošenjem Zakona o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine”, broj 68/01).

Prethodno navedenim Zakonom osnovano je Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti (pravni prednik HERA-e), kao neovisna pravna osoba sa sjedištem u Zagrebu. Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti osnovano je radi obavljanja poslova izdavanja dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, poslova osiguravanja preglednog i nepristranog djelovanja tržišta energije, poslova osiguravanja preglednog i nepristranog obavljanja energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge, obavljanja poslova u vezi s reguliranjem cijena energije koje se obračunavaju na podlozi tarifnih sustava te obavljanja i drugih poslova koji su mu stavljeni u djelokrug Zakonom o energiji i zakonima kojima se uređuje obavljanje energetske djelatnosti na tržištu ili kao javnih usluga. Uz Zakon o regulaciji energetske djelatnosti, 2001. godine donijeta su još četiri energetske zakona te je na taj način hrvatsko energetske zakonodavstvo usklađeno s odredbama Prvog paketa energetske propisa Europske unije.

Temeljem odredbi energetske zakonodavstva Europske unije, Republika Hrvatska je bila obavezna uspostaviti nacionalno regulatorno tijelo s javnim ovlastima za regulaciju energetske djelatnosti.

Kao rezultat usklađivanja hrvatskog energetskeg zakonodavstva s Drugim paketom energetskeg propisa Europske unije, Republika Hrvatska je osnovala HERA-u, koja je univerzalni pravni sljednik Vijeća za regulaciju energetskeg djelatnosti. HERA je započela s radom 2005. godine. Sadašnji rad HERA-e, kao samostalne i neovisne pravne osobe s javnim ovlastima za regulaciju energetskeg djelatnosti, temelji se na odredbama Zakona o regulaciji energetskeg djelatnosti („Narodne novine”, broj 120/12 i 68/18) (u daljnjem tekstu: Zakon) i drugih energetskeg zakona.

Kao rezultat usklađivanja hrvatskog energetskeg zakonodavstva s Trećim paketom energetskeg propisa Europske unije, posebice s direktivama Trećeg paketa energetskeg propisa Europske unije koje propisuju nadležnosti nacionalnih regulatornih tijela (Directive 2009/72/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in electricity and repealing Directive 2003/54/EC, Directive 2009/73/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in natural gas and repealing Directive 2003/55/EC), HERA-i su u razdoblju 2012.-2018. dodijeljene nove značajne ovlasti i poslovi.

Zakonom su definirani temeljni ciljevi regulacije energetskeg djelatnosti:

- osiguranje objektivnosti, transparentnosti i nepristranosti u obavljanju energetskeg djelatnosti,
- briga o provedbi načela reguliranog pristupa mreži/sustavu,
- donošenje metodologija za utvrđivanje iznosa tarifnih stavki u tarifnim sustavima,
- uspostavljanje učinkovitog tržišta energije i tržišnog natjecanja,
- zaštita kupaca energije i energetskeg subjekata.

U svom radu HERA primjenjuje:

- Zakon o energiji („Narodne novine”, broj 120/12, 14/14, 102/15 i 68/18),
- Zakon o tržištu električne energije („Narodne novine”, broj 22/13, 102/15, 68/18 i 52/19),
- Zakon o tržištu plina („Narodne novine”, broj 18/18 i 23/20),
- Zakon o tržištu toplinske energije („Narodne novine”, broj 80/13, 14/14 i 86/19),
- Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata („Narodne novine”, broj 19/14, 73/17 i 96/19),
- Zakon o biogorivima za prijevoz („Narodne novine”, broj 65/09, 145/10, 26/11, 144/12, 14/14 i 94/18),
- Zakon o energetskeg učinkovitosti („Narodne novine”, broj 127/14, 116/18 i 25/20),
- Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji („Narodne novine”, broj 100/15 i 111/18),
- Zakon o terminalu za ukapljeni prirodni plin („Narodne novine”, broj 57/18),
- Strategiju energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu („Narodne novine”, broj 25/20),
- Integrirani nacionalni energetskeg i klimatskeg plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine.

Za rad HERA-e bitni su i energetskeg propisi Europske unije, koji uz direktive i uredbe iz Trećeg paketa energetskeg propisa Europske unije sadržavaju i pravila za mreže u sektoru električne energije i plina. Sadržaj predmetnih direktiva prenesen je u hrvatsko energetskeg zakonodavstvo, a pravila za mreže koja se uređuju uredbama izravno se primjenjuju u državama članicama Europske unije.

Bitne vrijednosti regulacije energetskeg djelatnosti

Bitne vrijednosti regulacije energetskeg djelatnosti koje provodi HERA su:

- neovisnost,
- nepristranost i objektivnost,
- razvidnost regulatornog djelovanja,
- pravovremenost pri donošenju odluka,
- otvorenost prema svim stranama u postupcima,
- stručnost i specijaliziranost radnika HERA-e,
- izvrsnost u obavljanju regulatornih poslova temeljem primjene najbolje regulatorne prakse.

Razvidnost regulatornog djelovanja

U cilju razvidnosti pokazatelja učinka provedbe temeljnih ciljeva regulacije energetske djelatnosti, kao i pokazatelja poslovanja, HERA:

- donosi metodologije tarifnih sustava za električnu energiju, prirodni plin i toplinsku energiju,
- donosi iznose tarifnih stavki za električnu energiju, prirodni plin i toplinsku energiju,
- donosi propise za čije je donošenje ovlaštena energetskim zakonima,
- vodi i na svojim internetskim stranicama objavljuje Zbirni pregled Registra dozvola za obavljanje energetske djelatnosti,
- vodi i na svojim internetskim stranicama objavljuje Registar kupaca toplinske energije,
- na svojim internetskim stranicama ima aplikaciju iPLIN – Informator za kupce plina iz kategorije kućanstvo koji koriste opskrbu u obvezi javne usluge (koji u naravi predstavlja kalkulator za izračun cijene plina),
- na svojim internetskim stranicama ima Tarifni kalkulator za električnu energiju koji služi za usporedbu cijena električne energije za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo, a usporedno prikazuje ponude pojedinih opskrbljivača električnom energijom te informira krajnje kupce o opskrbljivačima, cijenama i relevantnom zakonskom okviru,
- putem svojih internetskih stranica daje informacije kupcima električne energije iz kategorije kućanstvo,
- putem svojih internetskih stranica informira o ulozi HERA-e u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije,
- putem svojih internetskih stranica daje informacije tržišnim sudionicima potrebne za provedbu Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (Tekst značajan za EGP) (SL L 326, 8.12.2011.) (u daljnjem tekstu: REMIT),
- na svojim internetskim stranicama objavljuje Godišnja izvješća podnesena Hrvatskom saboru koja sadrže informacije o poduzetim aktivnostima i postignutim rezultatima vezano za djelokrug poslova HERA-e, rezultate praćenja izvršenja obveza energetske djelatnosti prema Zakonu, Zakonu o energiji i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije, analizu stanja energetske djelatnosti s pregledom razvoja energetske djelatnosti i javnih usluga u energetskom sektoru Republike Hrvatske i Izvješće o ostvarenju proračuna HERA-e,
- putem svojih internetskih stranica objavljuje dokumente HERA-e (tarifne sustave, mišljenja, odluke, rješenja, pozive na sjednice Upravnog vijeća HERA-e te priopćenja i zapisnike sa sjednica Upravnog vijeća HERA-e),
- putem svojih internetskih stranica daje podatke o glavnoj transportnoj infrastrukturi koju treba izgraditi ili proširiti u regulatornom razdoblju, s desetogodišnjom projekcijom razvoja transportnog sustava, a na temelju odobrenog Desetogodišnjeg plana razvoja plinskog transportnog sustava Republike Hrvatske,

- na svojim internetskim stranicama daje podatke o javnoj nabavi (sprječavanje sukoba interesa, pregled ugovora o javnoj nabavi, Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma, Plan nabave i postupke nabave),
- na svojim internetskim stranicama objavljuje proračun HERA-e za tekuću godinu,
- na svojim internetskim stranicama objavljuje Program rada i razvoja HERA-e za tekuću godinu,
- priprema i na svojim internetskim stranicama daje odgovore na česta pitanja za krajnje kupce te za povlaštene proizvođače električne energije.

HERA provodi savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupku donošenja propisa i metodologija, a koji su određeni zakonima u energetsom sektoru.

U skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama („Narodne novine”, broj 25/13 i 85/15), HERA omogućava pristup informacijama koje posjeduje, kojima raspolaže ili koje nadzire:

- na svojim internetskim stranicama,
- pisanim putem, podnošenjem zahtjeva za pristup informacijama (na adresu elektroničke pošte ili poštom upućenom na adresu sjedišta HERA-e),
- usmenim putem, podnošenjem zahtjeva za pristup informacijama (telefonom ili osobno na zapisnik, službeniku za informiranje).

Za pristup informacijama koriste se Obrazac zahtjeva za pristup informacijama, Obrazac zahtjeva za dopunu ili ispravak informacije i Obrazac zahtjeva za ponovnu uporabu informacija.

Strateški regulatorni zadaci

U okviru procesa stvaranja zajedničkog unutarnjeg tržišta energije na razini Europske unije kreiraju se dodatne zadaće i obaveze nacionalnih regulatornih tijela država članica vezano uz nadzor nacionalnih energetske tržišta i prekograničnog trgovanja energijom, u suradnji s nacionalnim regulatorima na regionalnoj razini i šire te u suradnji s Agencijom za suradnju energetske regulatora (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators*) (u daljnjem tekstu: ACER).

Pravila zabrane malverzacija koje utječu na veleprodajna tržišta energije uspostavljena su REMIT-om 2011. godine. Uspostavljena pravila u skladu su s pravilima koja se primjenjuju na financijskim tržištima te su usmjerena na pravilno funkcioniranje veleprodajnih tržišta energije, vodeći pritom računa o njihovim posebnim značajkama. REMIT omogućava nadzor veleprodajnih tržišta energije, koji u konačnici provodi ACER surađujući s nacionalnim regulatornim tijelima. Nacionalna regulatorna tijela dužna su nadgledati veleprodajna tržišta električne energije i prirodnog plina, pri čemu je nužna suradnja nacionalnih regulatornih tijela iz više država članica EU. Sve uočene nepravilnosti nacionalna regulatorna tijela moraju prijaviti ACER-u. REMIT dodjeljuje nacionalnim regulatornim tijelima dodatna zaduženja koja se odnose na praćenje transparentnosti i funkcioniranje europskog energetske tržišta. Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine”, broj 68/18) HERA je dobila ovlasti neophodne za provođenje tih zadaća.

U okviru energetske politike Europske unije, kao krajnji cilj definirana je neutralnost u pogledu emisije ugljikovih spojeva u 2050. godini. Realizaciji tog zahtjevnog cilja prethodilo je stvaranje Energetske unije kako bi se omogućilo značajno smanjenje europske ovisnosti o fosilnim gorivima i to putem uklanjanja prepreka za slobodni protok energije u potpuno integriranom energetske sustavu na razini EU. Da bi se ostvarilo integrirano energetske tržište nužno je daljnje prekogranično spajanje elektroenergetskih i plinskih sustava, provedba i nadogradnja upravljačkog modela unutarnjeg energetske tržišta, bolja regionalna suradnja u zajedničkom okviru EU te nove pogodnosti i zaštita potrošača, posebice ranjivih skupina.

S namjerom da potakne realizaciju zacrtanih ciljeva, Europska komisija predstavila je 30. studenog 2016. godine nacrt izmjena i dopuna postojećeg zakonodavnog okvira, u dijelu koji se odnosi na električnu energiju, obnovljive izvore energije, energetska učinkovitost, zaštitu potrošača i upravljanje Energetskom unijom. Riječ je o paketu energetske propisa EU pod zajedničkim nazivom „Čista energija za sve Europljane“ (engl. *"The Clean energy for all Europeans" package – Clean Energy Package*) (u daljnjem tekstu: CEP). Stoga je kompletiranje legislativnog paketa CEP obilježilo na razini EU razdoblje od svibnja 2018. do lipnja 2019. godine.

CEP predstavlja cjeloviti paket od osam zakonodavnih akata (direktiva i uredbi) kojim je provedena revizija okvira energetske politike u cilju olakšavanja energetske tranzicije EU prema „čistijim“ oblicima energije i redukciji emisija stakleničkih plinova. U okviru CEP-a, čiji je fokus na električnoj energiji te energetske učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije, doneseni su i objavljeni sljedeći propisi:

- Direktiva (EU) 2018/844 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 2010/31/EU o energetske svojstvima zgrada i Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (SL L 156, 19.6.2018.),
- Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018.),
- Direktiva (EU) 2018/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o izmjeni Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (SL L 328, 21.12.2018.),
- Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju Energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredbi (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018.),
- Uredba (EU) 2019/941 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ (SL L 158, 14.6.2019.),
- Uredba (EU) 2019/942 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o osnivanju Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora (SL L 158, 14.6.2019.),
- Uredba (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije (SL L 158, 14.6.2019.),
- Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019.).

Nakon donošenja CEP-a slijede postupci prenošenja direktiva (EU) 2018/844, 2018/2001, 2018/2002 i 2019/944 u nacionalno pravo država članica EU. Europska komisija je također objavila svoju namjeru da u sljedećem razdoblju provede reviziju legislative za tržište plina, barem što se tiče onih aspekata upravljanja i procedura za koje su CEP-om izmijenjene odgovarajuće odredbe za tržište električne energije. Implikacije primjene nove energetske legislative predstavljat će veliki izazov za sve dionike hrvatske energetike, a s obzirom na obim i doseg promjena CEP-a i očekivanog EU paketa za plin.

Iz regulatorne perspektive, primjena CEP-a implicirat će preispitivanje postojećih i razvoj novih regulatornih modela. U predstojećem vremenu energetske tranzicije poseban izazov predstavljat će osiguranje ravnopravnog tretmana svim krajnjim kupcima energije i korisnicima energetske sustava u odnosu na primjenu novih koncepta i tehnologija. Pri provođenju energetske politike u Republici Hrvatskoj važno će uporište predstavljati novi dokument „Strategija energetske razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu“ orijentiran na realizaciju niskouglične energetike i postizanje visoke sigurnosti opskrbe energijom.

Predstojeći izazovi u razvoju energetske sektora i tržišta energije odnosit će se na distribuiranu proizvodnju, elektromobilnost, agregatore, skladišta energije, samoopskrbu energijom odnosno krajnje kupce s vlastitom

proizvodnjom te na intenzivnu implementaciju novih tehnoloških i sistemskih rješenja (implementacija pametnih brojala, razvoj pametnih mreža i novi koncepti skladištenja energije).

U prosincu 2019. godine Europska komisija je objavila novi sveobuhvatni strateški dokument „Europski zeleni plan“ (The European Green Deal). Riječ je o dokumentu od značaja za cijelu Europu kojim je prezentirana vizija klimatski neutralne Europe ostvariva putem strateške preobrazbe gospodarstva EU-a do 2050. godine. Ova nova strategija gospodarskog rasta EU pretvara aktualne klimatske i okolišne izazove u prilike za rast po svim vertikalama europskih politika.

Razvoj energetike u samoj je srži Europskog zelenog plana; uz viziju EU u 2050. godini bez neto emisija stakleničkih plinova te uz gospodarski rast koji nije utemeljen na (novom) korištenju prirodnih resursa.

Nakon predstavljanja Europskog zelenog plana uslijedile su daljnje aktivnosti EU-a, usprkos tome što je COVID-19 kriza utjecala na odvijanje mnogih aktivnosti u 2020. godini. Tako su 8. srpnja 2020. godine objavljena dva dokumenta usmjerena na dekarbonizaciju europskog energetskeg sustava: „Strategija EU-a za integraciju energetskeg sustava“ (An EU Strategy for Energy System Integration) i „Strategija za vodik za klimatski neutralnu Europu“ (A hydrogen strategy for a climate-neutral Europe). Strategija EU-a za integraciju energetskeg sustava, usmjerena na dizajn učinkovitog integriranog sustava koji povezuje izvore energije i infrastrukturu za potporu dekarbonizaciji, treba pridonijeti održivosti i konkurentnosti europske industrije, stvaranju novih radnih mjesta i osiguranju čiste energije za građane. Strategija za vodik za klimatski neutralnu Europu treba potaknuti čistu proizvodnju vodika koji može smanjiti emisije stakleničkih plinova kroz više načina upotrebe. Plan gospodarskog oporavka pod nazivom „EU sljedeće generacije“ (Next Generation EU) ističe vodik kao prioritetno ulaganje za poticanje gospodarskog rasta i otpornost, stvaranje radnih mjesta i uspostavljanje globalnog vodstva EU-a.

Glede uloge nacionalnih energetskeg regulatornih tijela, Europski zeleni plan mogao bi implicirati razmatranje potrebe redefiniranja njihove pozicije u sferi osiguravanja održive i pristupačne energije za potrošače u EU te inicirati razmatranja problematike regulacije „vodikovih mreža“, konsekvenci konkurentnosti električne energije i plina, utjecaja novih tehnologija i rješenja na konkurentnost i regulirane monopole itd.

Izazovi i rizici

Dosadašnji razvoj sustava regulacije energetskeg djelatnosti u Republici Hrvatskoj ukazuje na kontinuirano povećanje opsega poslova HERA-e. Postoji i rizik ugrožavanja neovisnosti HERA-e u skladu sa zahtjevima državne uprave, zbog nedovoljnog razumijevanja uloge neovisnog regulatora energetskeg djelatnosti.

U skladu s energetskeg regulativom Europske unije, HERA kao regulatorno tijelo nadležno za regulaciju energetskeg djelatnosti u Republici Hrvatskoj mora imati adekvatne resurse za izvršavanje svojih zadaća. Nacionalno regulatorno tijelo je neovisno u izvršavanju svoje financijske i kadrovske funkcije. S obzirom na veliki obujam poslova koji su HERA-i dodijeljeni posljednjih godina, javlja se rizik nedovoljne kadrovske ekipiranosti HERA-e u svrhu realizacije ciljeva regulacije energetskeg djelatnosti na učinkovit, razvidan i dugoročno održiv način.

Zbog velikog povećanja obujma regulatornih poslova propisanih energetskeg zakonima, HERA treba zaposliti nove visokostručne radnike, s prethodnim radnim iskustvom iz područja energetike i srodnih područja. Za provedbu regulatornih poslova nužna su specijalistička regulatorna znanja koja se ne stječu redovitim školovanjem na sveučilištima već usavršavanjem na međunarodnim edukacijskim regulatornim programima.

Izazove u razvoju hrvatske regulacije energetskeg djelatnosti predstavljaju:

- proces integriranja nacionalnih tržišta električne energije i prirodnog plina u jedinstveno unutrašnje tržište Europske unije,
- stvaranje preduvjeta za dugoročno održivi energetskeg razvoj (uz znatno povećani udio obnovljivih izvora energije i intenzivnu primjenu mjera energetskeg učinkovitosti),

- aktiviranje kupaca energije kao djelatnih čimbenika tržišta energije,
- implikacije provedbe strateških dokumenata Republike Hrvatske – „Strategija energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu” i „Integrirani nacionalni energetske i klimatske plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine”,
- implikacije provedbe strateškog dokumenta Europske unije „The European Green Deal”.

1. UVOD

Prema članku 27. stavku 4. Zakona Upravno vijeće donosi programe rada i razvoja HERA-e te nadzire njihovo izvršavanje.

HERA je samostalna i neovisna pravna osoba s javnim ovlastima za regulaciju energetske djelatnosti. HERA je osnovana Zakonom, a osnivač HERA-e je Republika Hrvatska. Osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske. HERA za svoj rad odgovara Hrvatskome saboru kojemu je dužna jedanput godišnje podnijeti izvješće o svom radu, a osobito o:

- rezultatima praćenja izvršenja obveza energetske djelatnosti iz energetske zakonodavstva,
- ostvarenju proračuna HERA-e za prethodnu godinu,
- analizi energetske djelatnosti,
- opažanjima koja su značajna za razvoj energetske djelatnosti i javnih usluga u energetske djelatnosti sektoru,
- provođenju pravno obvezujućih odluka ACER-a i Europske komisije.

Stručnost, autoritet i neovisnost HERA-e u radu i odlučivanju bitne su pretpostavke pravilnog funkcioniranja regulacije energetske djelatnosti u Republici Hrvatskoj. Učinkovita regulacija korektiv je prirodnih monopola, faktor stabilnosti i predvidivosti poslovanja reguliranih subjekata i investitora u energetici. U tom kontekstu, nakon što je Republika Hrvatska pristupila Europskoj uniji, horizont djelovanja i obveza HERA-e prošireni su na jedinstveno europsko tržište energije.

HERA-a je u svome radu usmjerena na regulaciju koja se provodi u dijelu koji se odnosi na regulirane energetske djelatnosti i u dijelu koji se odnosi na tržišne energetske djelatnosti. U reguliranju energetske djelatnosti, a naročito energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge, HERA potiče načela objektivnosti, razvidnosti i nepristranosti.

Regulacijom energetske djelatnosti promiče se:

- učinkovito i racionalno korištenje energije,
- poduzetništvo u području energetike,
- investiranje u energetske sektor,
- zaštita okoliša.

HERA će u 2021. provoditi energetske zakone koji su doneseni u razdoblju 2012. - 2020., a kojima je Republika Hrvatska uskladila svoje zakonodavstvo s Trećim paketom energetske propisa Europske unije. Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju intenzivirani su procesi integriranja hrvatskih tržišta električne energije i plina u interna tržišta električne energije i plina Europske unije. Energetske zakoni odredili su zadaće HERA-e u kontekstu osiguravanja razvoja i nadzora funkcioniranja liberaliziranog tržišta energije.

HERA će tijekom 2021. biti usmjerena na provedbu ekonomske regulacije s ciljem osiguravanja uspješnog poslovanja reguliranih energetske djelatnosti subjekata te na praćenje njihovog poslovanja. HERA će nastaviti s aktivnostima poboljšanja te daljnjeg razvoja regulatornog okruženja hrvatske energetske djelatnosti sektora.

HERA će u 2021. provoditi organiziranu komunikaciju sa stručnom i zainteresiranom javnošću, kao i komunikaciju s kupcima energije na liberaliziranim tržištima električne energije i prirodnog plina te na tržištu toplinske energije. Posebna će pažnja u tom kontekstu biti posvećena informiranju i zaštiti kupaca iz kategorije kućanstvo, pa će, stoga, HERA osigurati stalnu komunikaciju s kupcima.

HERA će u svom radu poticati:

- uspostavljanje učinkovitog tržišta električne energije i plina te tržišno natjecanje,

- sigurnost opskrbe energijom,
- primjenu mjera energetske učinkovitosti,
- što veći udio obnovljivih izvora energije,
- objektivnost, razvidnost i nepristranost u obavljanju energetske djelatnosti,
- provedbu načela reguliranog pristupa mreži/sustavu,
- aktivnosti za zaštitu energetske djelatnosti,
- aktivnosti za zaštitu kupaca energije.

HERA će u 2021. obavljati sljedeće temeljne poslove:

- izdavati, produžavati i prenositi dozvole za obavljanje energetske djelatnosti,
- nadzirati obavljanje energetske djelatnosti,
- nadzirati provedbu odredbi o razdvajanju djelatnosti,
- nadzirati odvojenost vođenja poslovnih knjiga,
- nadzirati poštivanje zabrane subvencija između energetske djelatnosti,
- nadzirati rad operatora tržišta energije glede poštivanja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti,
- davati suglasnosti na opće akte organiziranja tržišta električne energije i opće akte organiziranja tržišta plina odnosno na eventualne izmjene i dopune navedenih općih akata,
- izdavati rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije,
- nadzirati povlaštene proizvođače električne energije u ispunjavanju uvjeta korištenja proizvodnog postrojenja sukladno izdanim rješenjima o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije,
- utvrđivati ostvarenu ukupnu godišnju učinkovitost i uštedu primarne energije kogeneracijskih postrojenja za koja su proizvođači stekli status povlaštenog proizvođača električne energije,
- donositi metodologije tarifnih sustava odnosno eventualne izmjene i dopune metodologija tarifnih sustava,
- donositi ili odobravati cijene, iznose tarifnih stavki i naknada u skladu s metodologijama, odnosno tarifnim sustavima,
- odobravati planove investicija, razvoja i izgradnje sustava,
- nadzirati usklađenosti planova investicija, razvoja i izgradnje operatora prijenosnog sustava i operatora transportnog sustava s razvojnim planovima Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (*European Network of Transmission System Operators for Electricity*) i Europske mreže operatora transportnih sustava za prirodni plin (*European Network of Transmission System Operators for Gas*),
- nadzirati operatora prijenosnog, transportnog i distribucijskog sustava, drugog energetske djelatnosti subjekta ili korisnika sustava u pridržavanju obveza propisanih Zakonom, Uredbom (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije, (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2019/943) i Uredbom (EZ) 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) 1775/2005 (SL L 211, 14.8.2009.), (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) 715/2009),
- surađivati s regulatornim tijelima država članica Europske unije i susjednih država te ACER-om u pogledu prekograničnih pitanja,
- surađivati s regulatornim i drugim tijelima u okviru Energetske zajednice u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Ugovora o Energetskoj zajednici,
- provoditi pravno obvezujuće odluke ACER-a i Europske komisije,
- podnijeti izvješće Hrvatskome saboru za 2020. godinu,

- donijeti opće akte odnosno eventualne izmjene i dopune općih akata za čije je donošenje obvezana energetske zakone,
- nadzirati kvalitetu opskrbe energijom,
- nadzirati razvidnost funkcioniranja tržišta energije,
- nadzirati stupanj otvorenosti, natjecanja i zlouporaba na tržištu energije i u opskrbi kupaca,
- nadzirati ograničavajuće ugovore, a posebno ugovore kojima se ograničava broj opskrbljivača,
- nadzirati slobodu ugovaranja u pogledu ugovora o opskrbi s mogućnošću prekida te dugoročnih ugovora, pod uvjetom da su u skladu s pravom i politikom Europske unije,
- nadzirati vrijeme koje operatori prijenosnih, odnosno transportnih i distribucijskih sustava trebaju za izvođenje priključaka i popravaka,
- pružati pomoć, zajedno s drugim mjerodavnim tijelima, u osiguranju primjene učinkovitih i propisanih mjera za zaštitu kupaca energije,
- objaviti preporuke vezane za cijene opskrbe energijom koja se obavlja kao javna usluga,
- osigurati kupcima pravo na pristup podacima o vlastitoj potrošnji energije,
- nadzirati povjerljivost podataka kupaca o potrošnji energije,
- certificirati operatora transportnog sustava,
- nadzirati primjene propisanih kriterija za utvrđivanje pristupa sustavu skladišta plina,
- pratiti provedbu mjera koje propisuje Vlada Republike Hrvatske za slučaj kriznih situacija,
- poticati usklađenja razmjene podataka u najvažnijim tržišnim procesima na regionalnoj razini,
- nadzirati objektivne, razvidne i nepristrane uvjete pristupa sustavu,
- donositi ili dati suglasnost na metodologije za uravnoteženje sustava i eventualne izmjene i dopune tih metodologija te dati mišljenja i suglasnost na opće akte vezane za pružanje pomoćnih usluga i uravnoteženje sustava i eventualne izmjene i dopune tih općih akata,
- dati suglasnost na opće akte vezane za prekogranično trgovanje, upravljanje zagušenjima i dodjelu kapaciteta na prekograničnim prijenosnim vodovima, odnosno spojnim plinovodima te predložiti pokretanje postupka za izmjenu tih pravila,
- nadzirati prekogranično trgovanje, upravljanje zagušenjima i dodjelu kapaciteta na prekograničnim prijenosnim vodovima, odnosno spojnim plinovodima,
- davati vjerodostojno tumačenje općih akata koje donosi HERA,
- davati mišljenja na prijedloge propisa za koje je HERA ovlaštena energetske zakone,
- javno objavljivati metodologije, odnosno tarifne sustave,
- operatora prijenosnog sustava ustrojenog kao neovisni operator prijenosa (ITO):
 - nadzirati radi otklanjanja mogućnosti diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog subjekta;
 - nadzirati komunikacije između ITO-a i vertikalno integriranog subjekta kako bi se osiguralo da ITO djeluje u skladu sa svojim obvezama;
 - djelovati u svojstvu tijela za rješavanje sporova između vertikalno integriranog subjekta i ITO-a u pogledu prigovora upućenih u skladu s člankom 20. Zakona;
 - nadzirati komercijalne i financijske odnose uključujući i pozajmice između vertikalno integriranog subjekta i ITO-a;
 - odobravati sve komercijalne i financijske ugovore između vertikalno integriranog subjekta i ITO-a te provjeravati jesu li isti sklopljeni u skladu s tržišnim uvjetima;

- pratiti pojavu diskriminirajućeg ponašanja i po obavijesti osobe nadležne za nadzor provedbe programa usklađenosti operatora zahtijevati očitovanje vertikalno integriranog subjekta koje treba uključivati dokaze da nije došlo do diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog subjekta;
 - provoditi najavljene i nenajavljene istrage i nadzor na lokacijama vertikalno integriranog subjekta i ITO-a;
 - dodijeliti sve ili pojedine zadatke operatora prijenosnog sustava neovisnom operatoru sustava ISO određenom u skladu sa zakonom koji uređuje tržište električne energije ako operator prijenosnog sustava neprestano krši svoje obveze, osobito ako dođe do ponovnog diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog subjekta,
- nadzirati vlasnički razdvojenog operatora transportnog sustava, sukladno odredbama Zakona o tržištu plina,
 - donositi obvezujuće odluke energetske subjektima, iz svoje nadležnosti, u skladu s odredbama energetske zakona,
 - nadzirati funkcioniranje tržišta energije te donositi odluke, kao i određivati potrebne i primjerene mjere za promicanje učinkovitog tržišnog natjecanja i osiguranje pravilnog funkcioniranja tržišta,
 - omogućiti registraciju sudionika na tržištu te u suradnji s regulatornim tijelima država članica Europske unije, susjednih država i ACER-om sudjelovati u nadzoru veleprodajnih tržišta električne energije i plina, u skladu s obvezom provedbe REMIT-a,
 - zahtijevati od energetske subjekata podatke, posebice one potrebne za ispunjenje njihovih obveza po pitanju obavljanja energetske djelatnosti, uključujući i obrazloženja odbijanja zahtjeva za pristup mreži te druge podatke o mjerama potrebnim za pojačanje mreže,
 - utvrđivati činjenice i davati odgovarajuće upute pri rješavanju sporova u povodu prigovora na rad operatora sustava, podnesenih sukladno članku 20. stavku 1. Zakona, kao i prigovore na prijedloge metodologija sukladno članku 20. stavku 3. Zakona,
 - pokretati prekršajni postupak zbog neispunjavanja obveza propisanih Zakonom ili drugih pravno obvezujućih odluka HERA-e ili ACER-a.

HERA će unositi podatke i pohranjivati dokumente u Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača (u daljnjem tekstu: Registar OIEKPP).

HERA će provoditi aktivnosti u cilju implementacije novih propisa Europske unije kojima je cilj konačna uspostava funkcionirajućeg tržišta energije Europske unije i njegovog efikasnog nadzora. U narednom razdoblju izazov za resurse HERA-e predstavljat će implementacija:

- Uredbe REMIT kojom se sprječava trgovanje na temelju povlaštenih informacija i manipulacija tržištem. HERA je na razini Europske unije ostvarila aktivnu suradnju s ACER-om te s regulatornim tijelima Slovenije, Mađarske i Austrije u sklopu priprema za nadzor veleprodajnog tržišta na regionalnoj razini. Regulatorna suradnja smatra se ključnim elementom REMIT-a. Stoga će ACER nastaviti suradnju s nacionalnim energetske regulatornim tijelima s nadležnostima za provedbu nadzora tržišta na nacionalnoj razini.
- Uredbi Europske komisije koje se donose u skladu s Trećim paketom energetske propisa Europske unije, a kojima se uređuje funkcioniranje unutrašnjeg tržišta električne energije i prirodnog plina EU (tzv. „*Network Codes*“).
- Novog pristupa integraciji obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije.
- Novih energetske koncepcija i poslovnih modela koje će donositi provedbeni elementi Europskog zelenog plana.

Na razini Europske unije mogu se javiti izazovi u vezi promjenljive uloge operatora distribucijskih sustava, promjena stanja u proizvodnji električne energije zbog rastućeg udjela obnovljivih izvora energije, jačanja

uloge i zaštite potrošača te maloprodajnog tržišta. U cilju što učinkovitijeg djelovanja HERA-e, a polazeći od značajnog povećanja njezinih nadležnosti i slijedno tome nužnog povećanja broja radnika, potreban je daljnji organizacijski razvoj HERA-e.

Tijekom 2021. u HERA-i će se provoditi aktivnosti unutarnje revizije u skladu s Godišnjim planom unutarnje revizije za 2021. godinu.

Temeljne odrednice Programa rada i razvoja HERA-e za 2021. obrađene su u nastavku kako slijedi:

- regulacija energetske djelatnosti,
- suradnja HERA-e s drugim tijelima i udrugama,
- zaštita krajnjih kupaca energije,
- zaštita osobnih podataka,
- jačanje kapaciteta HERA-e.

2. REGULACIJA ENERGETSKIH DJELATNOSTI

U skladu s odredbama Zakona o energiji i Zakona o regulaciji energetske djelatnosti, jedan od osnovnih poslova HERA-e je izdavanje, produženje i prijenos dozvola za obavljanje energetske djelatnosti. Zakonom o energiji („Narodne novine”, broj 120/12, 14/14, 102/15 i 68/18) izmijenjene su odredbe vezane za obavljanje energetske djelatnosti te odredbe vezane uz sadržaj pravilnika kojim se propisuju uvjeti za obavljanje energetske djelatnosti, razdoblje za koje se izdaje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, kao i oblik, sadržaj i način vođenja registra izdanih i oduzetih dozvola. Navedena materija uređena je Pravilnikom o dozvolama za obavljanje energetske djelatnosti i vođenju registra izdanih i oduzetih dozvola za obavljanje energetske djelatnosti („Narodne novine”, broj 88/15, 114/15 i 66/18).

Nadalje, bitan preduvjet za regulaciju energetske djelatnosti i ispravnu primjenu tarifnih metodologija predstavljaju odredbe o pravnom i računovodstvenom razdvajanju energetske djelatnosti. Zakonom o energiji HERA-i je propisana obveza utvrđivanja načina i postupka vođenja razdvojenog računovodstva te je HERA 15. srpnja 2014. donijela Odluku o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva energetske subjekata („Narodne novine”, broj 86/14), a 31. kolovoza 2016. Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva energetske subjekata („Narodne novine”, broj 81/16). HERA je u razdoblju od 12. rujna 2018. do 11. listopada 2018. provela javnu raspravu vezano uz Prijedlog nove Odluke o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva energetske subjekata pri čemu su pozvani energetske subjekti te zainteresirana i stručna javnost da dostave svoje primjedbe. HERA je 7. prosinca 2018. donijela novu Odluku o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva energetske subjekata („Narodne novine”, broj 111/18) koja je stupila na snagu 1. siječnja 2019. Na temelju predmetne Odluke u 2021. će se pratiti poslovni događaji energetske subjekata te način i postupak vođenja razdvojenog računovodstva, razdvojenog praćenja poslovnih događaja, pravila za posebno i odvojeno vođenje poslovnih knjiga, razdvajanje računa imovine, obveza, prihoda i rashoda te forma, sadržaj i dostava financijskih izvještaja energetske subjekata za potrebe regulacije energetske djelatnosti.

Važećim zakonskim paketom, usklađenim s odredbama Trećeg paketa energetske propisa Europske unije, propisano je da HERA donosi odluke o iznosima tarifnih stavki, i to po zahtjevu energetske subjekta ili samostalno. Zakonom o energiji i Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti bitno je promijenjena uloga HERA-e u pogledu određivanja cijena, odnosno iznosa tarifnih stavki, za regulirane energetske djelatnosti. U tom će smislu HERA donositi i javno objavljivati odluke o iznosima tarifnih stavki.

Zakonom o energetske učinkovitosti („Narodne novine”, broj 127/14, 116/18 i 25/20) propisane su značajne obveze HERA-e. Između ostalog HERA će provoditi nadzor nad obvezama opskrbljivača energije u svezi s dostavom informacija o obračunu energije te prethodnoj potrošnji krajnjeg kupca za obračunska mjerna mjesta koja su predmet ugovornog odnosa, koje obuhvaćaju usporedbu s prosječnim uobičajenim ili referentnim krajnjim kupcem iz iste kategorije krajnjih kupaca. HERA će provoditi nadzor nad obvezama distributera energije koji trebaju osigurati da, u mjeri u kojoj je to tehnički moguće, financijski opravdano i razmjerno s obzirom na potencijalne uštede energije, krajnjim kupcima energije u kućanstvima budu pribavljena pojedinačna brojila.

Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji („Narodne novine”, broj 100/15 i 111/18) jasno je uređio dužnosti i poslove HERA-e u pogledu povlaštenih proizvođača električne energije, a koje su prethodno bile uređene prvenstveno na razini podzakonskih akata. Navedenim Zakonom, jasno su određene dužnosti HERA-e u odnosu na stjecanje statusa povlaštenog proizvođača, nadzora njihova rada te ostvarivanja zadanih uvjeta korištenja postrojenja, odnosno učinkovitosti kogeneracijskih postrojenja. Nadalje, Uredbom o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitim kogeneracijama („Narodne novine”, broj 116/18 i 60/20) propisane su dodatne obveze HERA-e.

HERA će se u 2021. usredotočiti na:

- vođenje postupaka izdavanja, produženja, prijenosa i prestanka važenja dozvole za obavljanje energetske djelatnosti,
- nadzor provođenja odredbi o razdvajanju poslovnih knjiga i odvojenom sastavljanju financijskih izvještaja za svaku energetske djelatnost posebno i odvojeno od drugih djelatnosti, odnosno nadzor nad provedbom Odluke o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva energetskih subjekata,
- nadzor nad energetskim subjektima u smislu provođenja svih odredbi i obveza propisanih energetskim zakonima,
- provedbu obveza vezanih uz povlaštene proizvođače električne energije,
- provođenje postupaka za donošenje i javnu objavu odluka o iznosima tarifnih stavki,
- nadzor primjene metodologija i propisanih naknada,
- poštivanja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti u radu operatora tržišta energije,
- analizu funkcioniranja tržišta električne energije i tržišta plina,
- nadzor stupnja otvorenosti, natjecanja i zlouporaba na tržištu električne energije i tržištu plina te u opskrbi kupaca energije,
- nadzor ograničavajućih ugovora, a posebno ugovora kojima se ograničava broj opskrbljivača,
- rješavanje žalbi i prigovora krajnjih kupaca energije.

Pregled provođenja aktivnosti

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Okončati do
1.	Vođenje postupaka izdavanja, produženja, prijenosa i prestanka važenja dozvole za obavljanje energetske djelatnosti	Osiguravanje zakonodavne utemeljenosti obavljanja energetskih djelatnosti	Q1-Q4/2021.
2.	Nadzor provođenja odredbi o razdvajanju poslovnih knjiga i odvojenom sastavljanju financijskih izvještaja za svaku energetske djelatnost posebno i odvojeno od drugih djelatnosti, odnosno nadzor nad provedbom Odluke o načinu i postupku vođenja razdvojenog računovodstva energetskih subjekata	Razvidno poslovanje energetskih subjekata s ciljem sprečavanja unakrsnog subvencioniranja između energetskih djelatnosti te energetskih i drugih djelatnosti	Q1-Q4/2021.
3.	Nadzor nad energetskim subjektima u smislu provođenja svih odredbi i obveza propisanih energetskim zakonima	Transparentnost poslovanja energetskih subjekata	Q1-Q4/2021.
4.	Provedba obveza vezanih uz povlaštene proizvođače električne energije	Proizvodnja električne energije i toplinske energije u skladu s propisanim uvjetima za ostvarivanje statusa povlaštenog proizvođača električne energije	Q1-Q4/2021.

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Okončati do
5.	Provođenje postupaka za donošenje i javnu objavu odluka o iznosima tarifnih stavki	Razvidnost postupanja sudionika u postupku donošenja odluka o iznosima tarifnih stavki i zaštita kupaca	Q1-Q4/2021.
6.	Nadzor primjene metodologija i propisanih naknada, poštivanja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti u radu operatora tržišta energije, analiza funkcioniranja tržišta električne energije i tržišta plina, nadzor stupnja otvorenosti, natjecanja i zlouporaba na tržištu električne energije i tržištu plina te u opskrbi kupaca energije, nadzor ograničavajućih ugovora, a posebno ugovora kojima se ograničava broj opskrbljivača	Razvidna i učinkovita organizacija i funkcioniranje tržišta električne energije i tržišta plina te pravilno i razvidno postupanje operatora tržišta energije i sudionika na tržištu električne energije i tržištu plina	Q1-Q4/2021.
7.	Rješavanje žalbi i prigovora krajnjih kupaca energije	Zaštita krajnjih kupaca energije	Q1-Q4/2021.

2.1. Poslovi vezani uz sektor električne energije

HERA regulira djelatnosti prijenosa električne energije, distribucije električne energije i zajamčene opskrbe električnom energijom te donosi ili daje suglasnosti na podzakonske propise u sektoru električne energije i nadzire tržište električne energije.

U sektoru električne energije, odnosno glede uvjeta i načina obavljanja elektroenergetskih djelatnosti, HERA će:

- pratiti i nadzirati funkcioniranje tržišta električne energije,
- dati odobrenje/suglasnost na desetogodišnje planove razvoja prijenosne i distribucijske mreže te pratiti njihovu provedbu,
- provjeriti usklađenost desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže s neobvezujućim desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže Europske unije prema Uredbi (EZ) 714/2009,
- po potrebi, donijeti i javno objaviti iznose tarifnih stavki za prijenos i distribuciju električne energije,
- donijeti i javno objaviti iznose tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom,
- pratiti i analizirati troškove izgradnje priključaka i stvaranja tehničkih uvjeta u mreži te odgovarajuće prihode od naknade za priključenje operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava,
- pratiti i nadzirati uravnoteženje elektroenergetskog sustava i primjenu nadomjesnih krivulja opterećenja,
- pratiti i nadzirati određivanje i dodjelu prekograničnih kapaciteta elektroenergetskih vodova i upravljanje zagušenjima,
- dati suglasnost operatoru prijenosnog sustava i operatoru distribucijskog sustava na godišnje planove nabave električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj odnosno distribucijskoj mreži,

- dati suglasnost operatoru prijenosnog sustava i operatoru distribucijskog sustava na godišnja izvješća o sigurnosti opskrbe,
- izdavati rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije,
- davati razne suglasnosti i mišljenja na podzakonske akte u skladu s energetske zakonima,
- odobravati pravila/metodologije u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima,
- odobravati pravila/metodologije u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/2196 od 24. studenoga 2017. o uspostavljanju mrežnog kodeksa za poremećeni pogon i ponovnu uspostavu elektroenergetskih sustava,
- odobravati pravila/metodologije u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja,
- odobravati pravila/metodologije u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/1485 od 2. kolovoza 2017. o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava,
- odobravati pravila/metodologije u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2016/1447 od 26. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje na mrežu sustava za prienos istosmjernom strujom visokog napona i istosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka,
- odobravati pravila/metodologije u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2016/1388 od 17. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za priključak kupca,
- odobravati pravila/metodologije u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2016/1719 od 26. rujna 2016. o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta,
- odobravati pravila/metodologije u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2016/631 od 14. travnja 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje proizvođača električne energije na mrežu,
- davati suglasnosti neovisnom operatoru prijenosa na sve komercijalne i financijske ugovore s vertikalno integriranim subjektom,
- rješavati prigovore energetske subjekata u vezi primjene pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava i dodjele kapaciteta na prekograničnim prijenosnim vodovima i na rad operatora tržišta električne energije,
- omogućavati registracije tržišnih sudionika u ACER-ov registar tržišnih sudionika,
- donijeti Metodologiju za određivanje iznosa tarifnih stavki za prienos električne energije,
- donijeti Metodologiju za određivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju električne energije,
- donijeti izmjene i dopune Pravila o promjeni opskrbljivača električnom energijom,
- pratiti provedbu Uvjeta kvalitete opskrbe električnom energijom,
- upisivati podatke i pohranjivati dokumente u Registar OIEKPP.

Pregled provođenja aktivnosti

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Okončati do
1.	Praćenje i nadziranje funkcioniranja tržišta električne energije	Razvidno i učinkovito funkcioniranje tržišta električne energije	Q1-Q4/2021.
2.	Davanje odobrenja/suglasnosti na desetogodišnje planove razvoja prijenosne i distribucijske mreže te praćenje njihove provedbe	Optimalna izgradnja, modernizacija i sigurnost rada elektroenergetskog sustava	Q4/2021.
3.	Provjera usklađenosti desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže s neobvezujućim desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže Europske unije	Poštivanje načela energetske zakonodavstva Europske unije	Q4/2021.
4.	Po potrebi, donošenje i javno objavljivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos i distribuciju električne energije	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q4/2021.
5.	Donošenje i javno objavljivanje iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1, Q2, Q3 i Q4/2021.
6.	Praćenje i analiziranje troškova izgradnje priključaka i stvaranja tehničkih uvjeta u mreži te odgovarajućih prihoda od naknade za priključenje	Razvidni i jedinstveni uvjeti priključenja	Q1-Q4/2021.
7.	Praćenje i nadzor uravnoteženja elektroenergetskog sustava i primjene nadomjesnih krivulja opterećenja	Osiguravanje kriterija za obračun troškova energije uravnoteženja	Q1-Q4/2021.
8.	Praćenje i nadzor određivanja i dodjele prekograničnih kapaciteta elektroenergetskih vodova i upravljanja zagušenjima	Osiguranje provedbe propisanih kriterija za dodjelu prekograničnih kapaciteta elektroenergetskih vodova i upravljanja zagušenjima	Q1-Q4/2021.
9.	Davanje suglasnosti operatoru prijenosnog sustava i operatoru distribucijskog sustava na godišnje planove nabave električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj odnosno distribucijskoj mreži	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q4/2021.
10.	Davanje suglasnosti operatoru prijenosnog sustava i operatoru distribucijskog sustava na godišnja izvješća o sigurnosti opskrbe	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q2/2021.

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Okončati do
11.	Izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije	Osiguranje razvidnih i jedinstvenih uvjeta za izgradnju postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije	Q1-Q4/2021.
12.	Davanje raznih suglasnosti i mišljenja u skladu s energetske zakonima	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1-Q4/2021.
13.	Odobranje pravila/metodologija u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima	Primjena pravnog okvira Europske unije	Q1-Q4/2021.
14.	Odobranje pravila/metodologija u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/2196 od 24. studenoga 2017. o uspostavljanju mrežnog kodeksa za poremećeni pogon i ponovnu uspostavu elektroenergetskih sustava	Primjena pravnog okvira Europske unije	Q1-Q4/2021.
15.	Odobranje pravila/metodologija u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja	Primjena pravnog okvira Europske unije	Q1-Q4/2021.
16.	Odobranje pravila/metodologija u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2017/1485 od 2. kolovoza 2017. o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava	Primjena pravnog okvira Europske unije	Q1-Q4/2021.
17.	Odobranje pravila/metodologija u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2016/1447 od 26. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje na mrežu sustava za prijenos istosmjernom strujom visokog napona i istosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka	Primjena pravnog okvira Europske unije	Q1-Q4/2021.
18.	Odobranje pravila/metodologija u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2016/1388 od 17. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za priključak kupca	Primjena pravnog okvira Europske unije	Q1-Q4/2021.

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Okončati do
19.	Odobrovanje pravila/metodologija u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2016/1719 od 26. rujna 2016. o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta	Primjena pravnog okvira Europske unije	Q1-Q4/2021.
20.	Odobrovanje pravila/metodologija u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2016/631 od 14. travnja 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje proizvođača električne energije na mrežu	Primjena pravnog okvira Europske unije	Q1-Q4/2021.
21.	Davanje suglasnosti neovisnom operatoru prijenosa na sve komercijalne i financijske ugovore s vertikalno integriranim subjektom	Osiguravanje neovisnosti operatora prijenosnog sustava	Q1-Q4/2021.
22.	Rješavanje prigovora energetske subjekata u vezi primjene pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava i dodjele kapaciteta na prekograničnim prijenosnim vodovima i na rad operatora tržišta električne energije	Osiguravanje djelovanja tržišta električne energije	Q1-Q4/2021.
23.	Omogućavanje registracije tržišnih sudionika u ACER-ov registar tržišnih sudionika	Nadzor tržišta električne energije	Q1-Q4/2021.
24.	Donošenje Metodologije za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije	Unaprjeđenje podzakonskog akta	Q1-Q2/2021.
25.	Donošenje Metodologije za određivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju električne energije	Unaprjeđenje podzakonskog akta	Q1-Q2/2021.
26.	Donošenje izmjena i dopuna Pravila o promjeni opskrbljivača električnom energijom (moguće izmjene i dopune nakon donošenja novog Zakona o tržištu električne energije)	Unaprjeđenje podzakonskog akta	Q1-Q4/2021.
27.	Praćenje provedbe Uvjeta kvalitete opskrbe električnom energijom	Poboljšavanje razine kvalitete opskrbe električnom energijom	Q1-Q4/2021.
28.	Upis podataka i pohrana dokumenata u Registar OIEKPP	Uneseni podaci i pohranjeni dokumenti u Registru OIEKPP u skladu s Pravilnikom o Registru obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača	Q1-Q4/2021.

2.2. Poslovi vezani uz sektor plina

HERA će u 2021. nastaviti s praćenjem primjene tarifnih metodologija i odluka o iznosu tarifnih stavki donesenih za drugo regulacijsko razdoblje 2017. - 2021., a koje se odnose na skladištenje plina i na distribuciju plina. Budući da je HERA u srpnju 2020. donijela novu Metodologiju utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina („Narodne novine“, broj 79/20) te Izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina („Narodne novine“, broj 79/20), dužna je do kraja 2020. donijeti odluku o iznosu tarifnih stavki za transport plina za treće regulacijsko razdoblje 2021. - 2025., kao i odluku o iznosu tarifnih stavki za prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina za prvo regulacijsko razdoblje 2021. - 2025. S tim u vezi, HERA će u 2021. pratiti primjenu tarifnih metodologija i odluka koje se odnose na transport plina i prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina. Cilj ove kontinuirane aktivnosti je praćenje realizacije planiranih prihoda i investicijskih planova te praćenje likvidnosti energetskih subjekata.

U 2021. nastavit će se analiza mogućeg poboljšanja i unaprjeđenja postojeće Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina („Narodne novine“, broj 48/18), s naglaskom na način formiranja pojedinih elemenata dozvoljenog prihoda. U tom smislu, navedenu tarifnu metodologiju planirano je unaprijediti u dijelu operativnih troškova, a vezano za definiranje kontroliranih i nekontroliranih troškova te uvođenje koeficijenta učinkovitosti X i parametra kvalitete usluge operatora. Navedeno unaprjeđenje imalo bi za cilj provođenje usporedne analize troškova i učinkovitosti poslovanja operatora distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj, s primjenom rezultata na iznose dozvoljenih prihoda i tarifnih stavki za treće regulacijsko razdoblje u energetskoj djelatnosti distribucije plina 2022. - 2026. Osim toga, planirano je provesti detaljnije analize mogućeg unaprjeđenja regulacije energetske djelatnosti distribucije plina u dijelu kapitalnih troškova i odobravanja investicijskih planova te s tim povezanog utvrđivanja učinkovitosti planiranih i ostvarenih investicija.

Budući da 2021. završava drugo regulacijsko razdoblje za koje su donesene odluke o iznosima tarifnih stavki za skladištenje plina i za distribuciju plina, HERA će u 2021. za navedene regulirane djelatnosti donijeti nove odluke o iznosima tarifnih stavki za treće regulacijsko razdoblje 2022. - 2026. Nadalje, za operatora sustava skladišta plina, operatore distribucijskog sustava, opskrbljivače u obvezi javne usluge i zajamčenog opskrbljivača, HERA će u 2021. donijeti odluku kojom se utvrđuje cjenik nestandardnih usluga za navedene pružatelje nestandardnih usluga za razdoblje 2022. - 2026., budući da se važeća odluka odnosi na razdoblje 2017. - 2021. HERA će donijeti i novu odluku o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta za razdoblje 2022. - 2026., budući da se važeća Odluka odnosi na razdoblje 2017. - 2021.

U skladu sa zahtjevima Trećeg paketa energetskih propisa Europske unije te njegove implementacije u zakonodavni okvir Republike Hrvatske u području plina, a kada se ispune svi zakonima propisani uvjeti, HERA će certificirati operatora plinskog transportnog sustava.

U skladu s odredbama Zakona o tržištu plina, HERA je 20. listopada 2020. pokrenula javni natječaj za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge opskrbe plinom za razdoblje od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2024., pri čemu zainteresirani ponuditelji dostavljaju propisane dokaze i dokumentaciju u razdoblju od 20. listopada do 7. prosinca 2020., a HERA najkasnije 11. prosinca 2020. odabire i odlukom određuje opskrbljivača u obvezi javne usluge po distribucijskim područjima na teritoriju RH. Na temelju provedenog natječaja, a u skladu s Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu („Narodne novine“, broj 108/20), HERA će najkasnije do 22. ožujka 2021. donijeti odluku o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. travnja 2021. do 31. prosinca 2021., a najkasnije do 22. prosinca 2021., za razdoblje od 1. siječnja 2022. do 31. ožujka 2022.

S obzirom na nove dobavne pravce prirodnog plina u Republici Hrvatskoj i usklađivanje nacionalnih propisa kako bi se povećala mogućnost uvoza ukapljenog prirodnog plina iz različitih dobavnih pravaca s jedne strane i usklađivanje propisane standardne kvalitete plina u Republici Hrvatskoj s europskim propisima u cilju uspostave jedinstvenog europskog tržišta plina s druge strane, HERA će početkom 2021. donijeti izmjene i dopune Općih uvjeta opskrbe plinom („Narodne novine“, broj 50/18, 88/19 i 39/20).

U prvom dijelu 2021. HERA će donijeti izmjene i dopune Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava („Narodne novine“, broj 50/18, 88/19 i 36/20), s ciljem usklađivanja s europskom praksom i Uredbom Komisije (EU) 2015/703 od 30. travnja 2015. o uspostavi mrežnih pravila interoperabilnosti i razmjene podataka, a vezano uz obračun isporučene količine plina i rezervaciju kapaciteta na interkonekcijama putem aukcijskih platformi temeljem gornje ogrjevne vrijednosti i kako bi se dodatno izbjegla mogućnost pogreške u pretvorbi obračuna između donje i gornje ogrjevne vrijednosti prilikom zakupa transportnih kapaciteta i opskrbe plinom iz inozemstva te statističkog izvještavanja o isporučenoj količini energije.

S ciljem poticanja učinkovitog tržišnog natjecanja, HERA će do kraja 2020. pokrenuti izradu i u prvom dijelu 2021. uspostaviti alat za usporedbu cijene plina koji će krajnjim kupcima olakšati donošenje odluke o izboru opskrbljivača plinom, omogućiti usporedbu cijene plina i uvjeta opskrbe plinom te olakšati pristup kontaktima opskrbljivača plinom. Alat za usporedbu cijene plina predstavlja jedan od ključnih elemenata koji će kupcima plina omogućiti aktivnu ulogu na maloprodajnom tržištu i pristup informacijama o konkurentnim ponudama, s ciljem smanjenja računa za plin promjenom opskrbljivača plinom.

Nadalje, HERA će početkom 2021. godine pokrenuti izradu studije „Podloge za utvrđivanje tehničkih zahtjeva i troškova uvođenja naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje kod krajnjih kupaca prirodnog plina“. Rezultat navedene studije treba biti odabir minimalnih funkcionalnosti naprednih mjernih uređaja, tehnologije naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje. HERA će u postupku izrade studije, a prije odabira navedenih minimalnih funkcionalnosti, provesti javno savjetovanje sa zainteresiranim stranama. Nakon konačnog odabira minimalnih funkcionalnosti i tehnologije provest će se analiza troškova i koristi uvođenja naprednih mjernih uređaja, a koja će biti sastavni dio studije.

Zakonom o tržištu plina propisana je mjera zaštite krajnjih kupaca priključenih na distribucijski sustav putem prava na zajamčenu opskrbu. Uloga zajamčenog opskrbljivača je u ograničenom razdoblju pružati javnu uslugu opskrbe plinom, prema reguliranim uvjetima, krajnjem kupcu koji je pod određenim okolnostima ostao bez opskrbljivača plinom. Razdoblje pružanja usluge i odgovarajuće uvjete zajamčene opskrbe propisuje Zakon o tržištu plina, dok način određivanja iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu propisuje Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu. Budući da je HERA u 2018., a na temelju javnog natječaja, za zajamčenog opskrbljivača plinom u Republici Hrvatskoj, za razdoblje od 1. listopada 2018. do 30. rujna 2021., odredila energetske subjekt GRADSKA PLINARA ZAGREB – OPSKRBA d.o.o., Zagreb, dužna je u 2021. provesti javni natječaj i odrediti zajamčenog opskrbljivača plinom za razdoblje od 1. listopada 2021. do 30. rujna 2024.

U svezi uvjeta i načina obavljanja energetske djelatnosti u sektoru plina, HERA će:

- donijeti izmjene i dopune Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava,
- donijeti izmjene i dopune Općih uvjeta opskrbe plinom,
- certificirati operatora transportnog sustava,
- davati mišljenja sukladno energetske zakonima,
- po zahtjevu operatora, dati suglasnost na izmjene i dopune podzakonskih akata (Pravila o organizaciji tržišta plina, Mrežnih pravila transportnog sustava, Pravila korištenja sustava skladišta plina, Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin),
- sudjelovati u radu Kriznog tima sukladno odredbama Plana intervencije o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske,
- primjenjivati Uredbu (EU) 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetske infrastrukturu te stavljanju izvan snage Odluke br. 1364/2006/EZ i izmjeni uredaba (EZ) 713/2009, (EZ) 714/2009 i (EZ) 715/2009 u dijelu analize i usvajanja odluka o prekograničnoj raspodjeli troškova, kao i odluke o dodatnim poticajnim elementima, a po zaprimanju investicijskih zahtjeva,

- nadzirati provedbu Uredbe Komisije (EU) 312/2014 od 26. ožujka 2014. o uspostavljanju mrežnih pravila o uravnoteženju plina transportnih mreža,
- nadzirati provedbu Uredbe Komisije (EU) 2017/459 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila za mehanizme raspodjele kapaciteta u transportnim sustavima za plin i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 984/2013,
- nadzirati provedbu Uredbe Komisije (EU) 2015/703 od 30. travnja 2015. o uspostavi mrežnih pravila interoperabilnosti i razmjene podataka,
- nadzirati provedbu Uredbe Komisije (EU) 2017/460 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin,
- sudjelovati u radu radnih tijela zaduženih za provedbu Zakona o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva („Narodne novine“, broj 120/16),
- donijeti odluku o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. travnja do 31. prosinca 2021.
- donijeti odluku o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2022.
- donijeti odluku o iznosu tarifnih stavki za distribuciju plina za razdoblje 2022. - 2026.,
- donijeti odluku o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina za razdoblje 2022. - 2026.,
- donijeti odluku o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta za razdoblje 2022. - 2026.,
- donijeti odluku kojom se utvrđuje cjenik nestandardnih usluga za pružatelje nestandardnih usluga u sektoru plina za razdoblje 2022. - 2026.,
- uspostaviti alat za usporedbu cijene plina,
- izraditi studiju „Podloge za utvrđivanje tehničkih zahtjeva i troškova uvođenja naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje kod krajnjih kupaca prirodnog plina“,
- provesti javni natječaj i odabrati zajamčenog opskrbljivača plinom za razdoblje od 1. listopada 2021. do 30. rujna 2024.

Pregled provođenja aktivnosti

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Okončati do
1.	Donošenje izmjena i dopuna Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava	Priprema podloga i donošenje propisa	Q1-Q2/2021.
2.	Donošenje izmjena i dopuna Općih uvjeta opskrbe plinom	Priprema podloga i donošenje propisa	Q1-Q2/2021.
3.	Certificiranje operatora transportnog sustava	Certifikat za operatora transportnog sustava	Q1-Q4/2021.
4.	Davanje mišljenja sukladno energetske zakonima	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1-Q4/2021.
5.	Davanje suglasnosti operatorima na izmjene i dopune podzakonskih akata	Davanje suglasnosti operatoru	Po zahtjevu operatora
6.	Sudjelovanje u radu Kriznog tima	Doprinos sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske	Na poziv predsjednika Kriznog tima
7.	Primjena Uredbe (EU) 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetske infrastrukturu	Analiza i usvajanje odluka o prekograničnoj raspodjeli troškova, kao i odluka o dodatnim poticajnim elementima, a po zaprimanju investicijskih zahtjeva	Q1-Q4/2021.
8.	Nadziranje provedbe Uredbe Komisije (EU) 312/2014 od 26. ožujka 2014. o uspostavljanju mrežnih pravila o uravnoteženju plina transportnih mreža	Nadzor provedbe Uredbe	Q1-Q4/2021.
9.	Nadziranje provedbe Uredbe Komisije (EU) 2017/459 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila za mehanizme raspodjele kapaciteta u transportnim sustavima za plin i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 984/2013	Nadzor provedbe Uredbe	Q1-Q4/2021.
10.	Nadziranje provedbe Uredbe Komisije (EU) 2015/703 od 30. travnja 2015. o uspostavi mrežnih pravila interoperabilnosti i razmjene podataka	Nadzor provedbe Uredbe	Q1-Q4/2021.
11.	Nadziranje provedbe Uredbe Komisije (EU) 2017/460 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin	Nadzor provedbe Uredbe	Q1-Q4/2021.

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Okončati do
12.	Sudjelovanje u radu radnih tijela zaduženih za provedbu Zakona o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva	Stručni doprinos kroz aktivnosti u radnim grupama i timovima	Na poziv državnih tijela zaduženih za provedbu Zakona o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva
13.	Donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. travnja do 31. prosinca 2021. i odluke o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2022.	Donošenje odluka o iznosima tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za sve opskrbljivače u obvezi javne usluge, a koja uključuje sve komponente krajnje cijene opskrbe plinom (trošak nabave plina, trošak distribucije, trošak opskrbe plinom)	Q1 i Q4 /2021.
14.	Donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki za distribuciju plina	Donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki za distribuciju plina za operatore distribucijskog sustava za razdoblje 2022. - 2026.	Q2-Q4 /2021.
15.	Donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina	Donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina za operatora sustava skladišta plina PODZEMNO SKLADIŠTE PLINA d.o.o. za razdoblje 2022.- 2026.	Q2-Q4/2021.
16.	Donošenje odluke o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta	Donošenje odluke o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta za operatora transportnog sustava i operatore distribucijskog sustava za razdoblje 2022.-2026.	Q3-Q4/2021.
17.	Donošenje odluke kojom se utvrđuje cjenik nestandardnih usluga za pružatelje nestandardnih usluga u sektoru plina	Donošenje odluke kojom se utvrđuje cjenik nestandardnih usluga za operatora sustava skladišta plina, operatore distribucijskog sustava, opskrbljivače u obvezi javne usluge i zajamčenog opskrbljivača za razdoblje 2022.-2026.	Q3-Q4/2021.

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Okončati do
18.	Uspostava alata za usporedbu cijene plina	Poticanje učinkovitog tržišnog natjecanja kroz uspostavu alata za usporedbu cijene plina koji će krajnjim kupcima olakšati donošenje odluke o izboru opskrbljivača plinom, omogućiti usporedbu cijene plina i uvjeta opskrbe plinom, te olakšati pristup kontaktima opskrbljivača plinom	Q1-Q2/2021.
19.	Izrada studije „Podloge za utvrđivanje tehničkih zahtjeva i troškova uvođenja naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje kod krajnjih kupaca prirodnog plina“	Odabir minimalnih funkcionalnosti naprednih mjernih uređaja, tehnologije naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje te analiza troškova i koristi (CBA) uvođenja naprednih mjernih uređaja	Q1-Q4/2021.
20.	Provođenje javnog natječaja za odabir zajamčenog opskrbljivača plinom	Donošenje odluke o odabiru zajamčenog opskrbljivača plinom za razdoblje od 1. listopada 2021. do 30. rujna 2024.	Q2-Q3/2021.

2.3. Poslovi vezani uz sektor nafte, naftnih derivata i biogoriva

Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata, kojim se u sektoru nafte i naftnih derivata uspostavljaju tržišni odnosi, usklađen je sa zakonodavnim okvirom Europske unije i s preostalim zakonima iz paketa energetske zakona Republike Hrvatske.

U sektoru biogoriva pravni okvir je uređen Zakonom o biogorivima za prijevoz i slijednim podzakonskim propisima te je usklađen sa zakonodavnim okvirom Europske unije u dijelu uporabe biogoriva za prijevoz.

S obzirom na navedeno HERA će:

- sudjelovati u radnim timovima za izmjene i dopune postojećih te donošenje novih zakona i podzakonskih propisa iz područja nafte, naftnih derivata i biogoriva,
- surađivati sa Stručnim povjerenstvom za praćenje redovite opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata i postupati u skladu s odredbama Plana intervencije u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata,
- u okviru svojih nadležnosti, sudjelovati u radnim tijelima zaduženim za provedbu Zakona o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva, što uključuje omogućavanje nadomještanja fosilnih goriva u opskrbi prometa biogorivima i ukapljenim naftnim plinom (UNP).

Pregled provođenja aktivnosti

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Okončati do
1.	Sudjelovanje u radnim timovima za izmjene i dopune postojećih te donošenje novih zakona i podzakonskih propisa	Prijedlog implementacije zaključaka radnih timova u zakonodavni okvir Republike Hrvatske	Na poziv nadležnih tijela
2.	Sudjelovanje u radu Stručnog povjerenstva za praćenje redovite opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata	Ispunjavanje odredbi propisanih Zakonom o tržištu nafte i naftnih derivata	Na poziv nadležnih tijela
3.	Sudjelovanje u radnim timovima za provedbu Zakona o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva	Stručni doprinos kroz aktivnosti u radnim grupama i timovima	Na poziv nadležnih tijela

2.4. Poslovi vezani uz sektor toplinske energije

U 2021. HERA će u suradnji s nadležnim ministarstvom, energetske subjektima i predstavnicima zainteresirane javnosti nastaviti s praćenjem primjene zakona i podzakonskih propisa u sektoru toplinske energije. HERA će se zalagati za daljnji razvoj sektora toplinske energije, unapređenje efikasnosti sustava proizvodnje i distribucije toplinske energije, sigurnost opskrbe kupaca toplinske energije i krajnjih kupaca, rekonstrukciju, zamjenu i dogradnju toplinskih sustava uz smanjenje gubitaka u distribuciji toplinske energije te za uvođenje i korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije u proizvodnji toplinske energije.

U 2018. objavljene su tri direktive iz okvira CEP-a koje će utjecati na promjenu propisa vezanih uz sektor toplinske energije. Riječ je o Direktivi (EU) 2018/844 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 2010/31/EU o energetskim svojstvima zgrada i Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (SL L 156, 19.6.2018.), Direktivi (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018.) i Direktivi (EU) 2018/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o izmjeni Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (SL L 328, 21.12.2018.). S obzirom na rokove za usklađenje nacionalnog zakonodavstva s navedenim direktivama očekuju se izmjene energetske zakona, uključivo i Zakona o tržištu toplinske energije. HERA će sudjelovati u tim zakonodavnim aktivnostima.

Krajem 2018. doneseni su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetske učinkovitosti. U 2019. započela je izrada novih te izmjene i dopune postojećih podzakonskih akata koji se donose na temelju tih Zakona, a koji imaju utjecaja na djelatnosti i obveze HERA-e, energetske subjekata te povlaštenih proizvođača električne energije. Veći dio podzakonskih akata već je donesen, a proces će se nastaviti i u 2021. Nadalje, u okviru Prijedloga Plana zakonodavnih aktivnosti za 2021., Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja najavilo je donošenje novog Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji. U 2021. HERA će sudjelovati u aktivnostima pripreme i provedbe propisa.

S obzirom na navedeno HERA će:

- davati mišljenja na nacрте propisa i sudjelovati u javnim raspravama,
- nadzirati primjenu općih uvjeta za isporuku toplinske energije, općih uvjeta za opskrbu toplinskom energijom te mrežnih pravila za distribuciju toplinske energije,
- voditi registar i evidenciju kupaca toplinske energije,

- donositi odluke i druge akte vezane za tarifne stavke u centralnim toplinskim sustavima, u skladu s Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije i Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju toplinske energije,
- donositi pojedinačne odluke i druge akte vezane za energetske subjekte u skladu s energetske zakonima i podzakonskim propisima,
- rješavati žalbe i prigovore vezane uz energetske djelatnosti u sektoru toplinske energije,
- izdavati rješenja i donositi odluke u svezi sa statusom povlaštenog proizvođača električne energije za kogeneracijska postrojenja,
- utvrđivati ukupnu godišnju učinkovitost i uštedu primarne energije kogeneracijskih postrojenja za koja su povlašteni proizvođači stekli status povlaštenog proizvođača električne energije,
- upisivati podatke i pohranjivati dokumente u Registar OIEKPP.

Pregled provođenja aktivnosti

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Okončati do
1.	Davanje mišljenja na nacрте propisa i sudjelovanje u javnim raspravama	Ispunjenje obveza HERA-e propisanih energetske zakonima	Q1-Q4/2021.
2.	Nadzor nad primjenom općih uvjeta za isporuku toplinske energije, općih uvjeta za opskrbu toplinskom energijom te mrežnih pravila za distribuciju toplinske energije	Ispunjenje obveza i postupanje dionika u sektoru toplinske energije u skladu s općim uvjetima za isporuku toplinske energije, općim uvjetima za opskrbu toplinskom energijom te mrežnim pravilima za distribuciju toplinske energije	Q1-Q4/2021.
3.	Vođenje registra i evidencije kupaca toplinske energije	Ispunjenje obveze HERA-e u skladu s odredbama zakona i podzakonskih propisa	Q1-Q4/2021.
4.	Donošenje odluka i drugih akata vezanih za tarifne stavke u centralnim toplinskim sustavima	Ispunjenje obveze HERA-e u skladu s odredbama zakona i podzakonskih propisa	Q1-Q4/2021.
5.	Donošenje pojedinačnih odluka i drugih akata vezanih za energetske subjekte	Ispunjenje obveze HERA-e u skladu s odredbama zakona i podzakonskih propisa	Q1-Q4/2021.
6.	Rješavanje žalbi i prigovora vezanih uz energetske djelatnosti u sektoru toplinske energije	Ispunjenje obveze HERA-e u skladu s odredbama zakona i podzakonskih propisa	Q1-Q4/2021.
7.	Izdavanje rješenja i donošenje odluka u svezi sa statusom-povlaštenog proizvođača električne energije za kogeneracijska postrojenja	Proizvodnja električne energije i toplinske energije u skladu s propisanim uvjetima za ostvarivanje statusa povlaštenog proizvođača električne energije	Q1-Q4/2021.

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Okončati do
8.	Utvrđivanje ukupne godišnje učinkovitosti i uštede primarne energije kogeneracijskih postrojenja za koja su povlašteni proizvođači stekli status povlaštenog proizvođača električne energije	Proizvodnja električne energije i toplinske energije u skladu s propisanim uvjetima za ostvarivanje statusa povlaštenog proizvođača električne energije	Q1-Q4/2021.
9.	Upis podataka i pohrana dokumenata u Registar OIEKPP	Uneseni podaci i pohranjeni dokumenti u Registru OIEKPP u skladu s Pravilnikom o Registru obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača	Q1-Q4/2021.

2.5. Rad Savjeta za regulatorne poslove i zaštitu potrošača

Prema Statutu HERA-e i Pravilniku o radu Savjeta za regulatorne poslove i zaštitu potrošača HERA-e, u HERA-i djeluje Savjet za regulatorne poslove i zaštitu potrošača (u daljnjem tekstu: Savjet).

Radom Savjeta podupire se zaštita potrošača i provedba učinkovite regulacije energetske djelatnosti od strane HERA-e, kao samostalne i neovisne pravne osobe s javnim ovlastima za regulaciju energetske djelatnosti. Nadalje, radom Savjeta:

- doprinosi se transparentnosti djelovanja HERA-e,
- promiče se ekspertno razmatranje regulatorne problematike i zaštite potrošača od strane članova Savjeta, kao aktivnih sudionika u procesu regulacije energetske djelatnosti, koji istovremeno nisu i nositelji regulatorne odgovornosti.

U 2020. istekao je mandat Savjeta djelatnog u razdoblju 2016. - 2020. Stoga će Upravno vijeće HERA-e imenovati članove novog saziva Savjeta na vrijeme od četiri godine, a na temelju upućenog javnog poziva za predlaganje kandidata za članove Savjeta i završenog postupka prikupljanja kandidatura.

Za 2021. planira se sazivanje sjednica Savjeta, budući da je ovim Programom rada i razvoja HERA-e za 2021. predviđeno donošenje podzakonskih propisa kao rezultat daljnjeg usklađivanja s energetske propisima Europske unije.

Savjet će davati mišljenja na prijedloge propisa i metodologija koje donosi HERA, na zahtjev predsjednika Upravnog vijeća sudjelovati u davanju mišljenja HERA-i o nacrtima propisa i drugih javnih politika relevantnih za energetske sektor, pratiti provedbu propisa i metodologija koje donosi HERA te predlagati promjene Upravnom vijeću, te u skladu s poslovima i ovlastima HERA-e davati mišljenja Upravnom vijeću o razmotrenim pitanjima od značaja za energetske sektor.

3. SURADNJA HERA-e S DRUGIM TIJELIMA I UDRUGAMA

Međunarodna suradnja

HERA ostvaruje aktivnu međunarodnu suradnju s energetske regulatorima iz država članica Europske unije i energetske regulatorima iz država u regiji. Najveći dio suradnje odvija se kroz članstvo u udruženjima regulatornih tijela na europskoj razini i sudjelovanje predstavnika HERA-e u stručnim radnim grupama tih udruženja.

1. srpnja 2013. Republika Hrvatska postala je članica Europske unije te je počela sudjelovati u radu tijela i institucija EU kao punopravni član. HERA je postala punopravni član ACER-a i od sredine 2013. aktivno sudjeluje u radu svih ACER-ovih tijela. ACER potpomaže i koordinira rad nacionalnih energetske regulatora na razini Europske unije, sa svrhom uspostavljanja djelotvornog tržišta energije u Europskoj uniji i osigurava da se integracija tržišta i harmonizacija regulatornog okvira odvija u skladu sa ciljevima energetske politike EU. Opsežna regulatorna suradnja odvija se putem stručnih radnih grupa koje pokrivaju područja rada ACER-a i kroz Odbor regulatora.

HERA je u srpnju 2013. primljena u članstvo Vijeća europskih energetske regulatora (*Council of European Energy Regulators*) (u daljnjem tekstu: CEER) i od tada aktivno sudjeluje u radu CEER-ovih radnih grupa i Opće skupštine. CEER djeluje kao platforma za suradnju, razmjenu informacija i pomoć između europskih nacionalnih energetske regulatora čije interese i stavove zastupa na europskoj i međunarodnoj razini. CEER usko surađuje s ACER-om i njegove aktivnosti su komplementarne aktivnostima ACER-a u područjima koja nisu u ACER-ovoj nadležnosti.

U 2021. HERA će aktivno sudjelovati u radu ACER-a i CEER-a u skladu s programima rada tih tijela. Zbog epidemije COVID-19 način rada će u svakom trenutku biti prilagođen trenutnoj situaciji i preporukama nadležnih tijela. To se odnosi ponajprije na putovanja i održavanje fizičkih sastanaka. Za vrijeme trajanja epidemije nastavit će se rad u virtualnom okruženju. Predstavnici HERA-e sudjelovat će i u radu Firentinskog foruma (električna energija), Madridskog foruma (plin), Dablinskog foruma (potrošači) i Kopenhaškog foruma (infrastruktura), skupovima u organizaciji Europske komisije na kojima se raspravlja o regulatornim pitanjima energetske sektora i tržištu energije u Europskoj uniji.

U okviru međunarodne suradnje predstavnici HERA-e će u 2021. nastaviti s aktivnim sudjelovanjem u radu Regulatornog odbora Energetske zajednice zemalja jugoistočne Europe – ECRB (*Energy Community Regulatory Board*) te radnim grupama EWG (*Electricity Working Group*), CRMWG (*Customers and Retail Markets Working Group*) i GWG (*Gas Working Group*), kao i u radu Atenskog foruma (električna energija) i Forumu za plin, na način primjeren epidemiološkoj situaciji i u skladu s preporukama nadležnih tijela.

Predstavnici HERA-e će nastaviti sudjelovati u radu Mediteranskog udruženja regulatora za električnu energiju i plin – MEDREG (*Mediterranean Working Group on Electricity and Natural Gas*) i Udruženja regionalnih energetske regulatora – ERRA (*Energy Regulators Regional Association*).

Domaća suradnja

HERA će u 2021. u okviru svojih redovitih aktivnosti aktivno surađivati s ministarstvom nadležnim za energetiku te s ostalim ministarstvima u svezi problematike koja je iz djelokruga rada pojedinog ministarstva.

HERA će u 2021. surađivati s Državnim inspektoratom koji u svom djelokrugu obavlja i inspeksijske poslove u području energetike.

HERA će u 2021. nastaviti suradnju s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja s kojom ima sklopljen Sporazum o suradnji na području zaštite tržišnog natjecanja na tržištu energetske djelatnosti, s ciljem djelotvornog i učinkovitog tržišnog natjecanja na tržištu energetske djelatnosti. Trajna zadaća HERA-e, kao nacionalnog

energetskog regulatora, ostaje provođenje mjera koje imaju za cilj objektivno, stvarno i realno otvaranje tržišta električne energije i plina u Republici Hrvatskoj, sa svrhom ispunjavanja obveza uključivanja nacionalnog tržišta u tržište energije Europske unije. Stoga će HERA i u toj zadaći surađivati s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja.

HERA će u 2021. nastaviti s dobrom suradnjom s ostalim javnopravnim tijelima, kao i s raznim udrugama za zaštitu potrošača te kontaktima s potrošačima, bilo putem izravnih odgovora na upite potrošača, bilo putem razmatranja određenih pitanja koja se odnose na prava i zaštitu potrošača. Nadalje, HERA će nastaviti suradnju s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja putem sudjelovanja u aktivnostima usmjerenim na zaštitu prava potrošača.

HERA će u 2021. nastaviti suradnju s dionicima koji predstavljaju pojedine skupine, pri čemu treba istaknuti suradnju s Hrvatskom gospodarskom komorom, Hrvatskom udrugom poslodavaca i stručnim udrugama koje djeluju u području energetike.

4. ZAŠTITA KRAJNJIH KUPACA ENERGIJE

HERA će u uspostavi i provođenju sustava regulacije energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge, u suradnji sa Savjetom za regulatorne poslove i zaštitu potrošača, unaprjeđivati zaštitu krajnjih kupaca energije.

U cilju ostvarivanja svoje Zakonom utvrđene funkcije zaštite kupaca energije, HERA će kao i do sada odlučivati o prigovorima koji su joj upućeni na postupanje operatora prijenosnog, odnosno transportnog ili distribucijskog sustava, skladišta plina te terminala za UPP, a u vezi s neispunjenjem obveza koje se odnose na obavljanje reguliranih energetske djelatnosti u skladu s energetske zakonima.

Slijedom zakonskih odredbi HERA će aktivno sudjelovati u području zaštite kupaca energije:

- provođenjem nadzora nad energetske subjektima,
- provođenjem nadzora nad kvalitetom usluga energetske subjekata,
- prikupljanjem i obradom podataka u vezi s djelatnostima energetske subjekata u području zaštite kupaca energije, putem Savjeta za regulatorne poslove i zaštitu potrošača,
- rješavajući pojedinačne žalbe i prigovore kupaca energije, na temelju javnih ovlasti u skladu sa Zakonom,
- zaštitom osobnih podataka kupaca energije i njihove privatnosti, u skladu s važećim propisima o zaštiti osobnih podataka,
- suradnjom s ministarstvima i nadležnim inspekcijama.

S ciljem jačanja svoje uloge u zaštiti kupaca energije HERA će i u 2021. surađivati s udrugama za zaštitu potrošača te ih, po potrebi, informirati o aktivnostima iz djelokruga rada HERA-e.

Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću

U skladu sa Zakonom i Kodeksom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, HERA će u 2021. provoditi savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupku donošenja propisa i metodologija iz djelokruga svoga rada. Savjetovanja pružaju priliku predstavnicima zainteresirane javnosti, energetske subjektima, organizacijama civilnog društva, nevladinim i neprofitnim organizacijama, da svojim znanjem, iskustvom i stručnošću utječu na sadržaj predloženih propisa, a u ime skupina i interesa koje zastupaju.

HERA smatra da proces donošenja odluka u hrvatskom energetske sektoru mora biti razvidan i uključivati suradnju svih uključenih dionika. Potpuni i otvoreni konzultacijski proces omogućuje sudionicima na tržištu energije da svoje primjedbe iznesu regulatornom tijelu, pružajući istovremeno sigurnost razvidnosti regulatornog procesa. Osim toga, bitno je da regulatorno tijelo obrazloži svoja ključna stajališta u svojim odlukama, čime se nastoji da svi sudionici i energetske subjekti na koje se te odluke odnose uvide argumentaciju za donijete odluke i stavove HERA-e.

Savjetovanja sa zainteresiranom javnošću provodit će se sa svrhom:

- prikupljanja informacija o interesima, stavovima i prijedlozima zainteresirane javnosti kako bi se podigla razina razumijevanja i prihvaćanja novih propisa,
- uočavanja slabosti i mogućih negativnih učinaka predloženih propisa.

U postupcima donošenja metodologija i podzakonskih propisa koje donosi na temelju javnih ovlasti HERA će nastaviti s provedbom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću uvažavajući svaki pojedinačni komentar posebice u onim dijelovima koji se tiču kupaca energije i njihove zaštite.

5. ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA

Od 25. svibnja 2018., kada su se počeli primjenjivati novi propisi u zaštiti osobnih podataka – Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka – u daljnjem tekstu: GDPR) (Tekst značajan za EGP) (SL L 119, 4. 5. 2016.) i novi Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka („Narodne novine“, broj 42/18), HERA, kao voditelj obrade osobnih podataka, s posebnom pažnjom postupa u zaštiti osobnih podataka i privatnosti svih fizičkih osoba (ispitanika).

HERA je donijela i na svojoj internetskoj stranici objavila Pravila privatnosti kojima se općoj i stručnoj javnosti daju obavijesti o tome koje osobne podatke HERA prikuplja i obrađuje, koje su osnove i svrhe za prikupljanje i obradu osobnih podataka, kako obrađuje osobne podatke, koliko ih dugo pohranjuje, s kime ih dijeli te kako štiti sigurnost osobnih podataka koje posjeduje.

HERA posebnu pozornost posvećuje pravima svih ispitanika glede njihovih prava na pristup svojim osobnim podacima, kao i njihovim pravima u vezi zaštite svojih osobnih podataka. Svi upiti vezani za obradu i zaštitu osobnih podataka mogu se uputiti službeniku za zaštitu osobnih podataka HERA-e na adresu SZOP@hera.hr.

Pravila privatnosti samo su dio politike zaštite osobnih podataka ispitanika koju HERA u svom poslovanju stalno unaprjeđuje. Uz navedeno, HERA i kroz svoje interne akte jamči pravo na zaštitu osobnih podataka te pravo na zaštitu privatnosti svojim radnicima i svim drugim ispitanicima čiji se osobni podaci prikupljaju i obrađuju.

HERA kontinuirano u svom poslovanju provodi sve aktivnosti na usklađivanju svog poslovanja s GDPR uredbom i drugim važećim propisima o zaštiti osobnih podataka.

HERA je u 2020. donijela poseban Pravilnik o zaštiti osobnih podataka u HERA-i kojim se na detaljan način uređuje: politika zaštite osobnih podataka, zadaće i odgovornosti službenika za zaštitu podataka, obveze i odgovornosti radnika HERA-e, zakonitost, pravne osnove za obradu i svrha obrade osobnih podataka, prikupljanje, obrada i uporaba osobnih podataka, evidencija aktivnosti obrade osobnih podataka, rokovi čuvanja, ispravak i brisanje osobnih podataka, primatelji osobnih podataka, prijenos osobnih podataka, izvršitelj obrade, zaštitne mjere za zaštitu osobnih podataka, prava ispitanika, povreda osobnih podataka i sustav odgovornosti u zaštiti osobnih podataka. Pored navedenoga Pravilnika, utvrđen je i legitimni interes za obradu osobnih podataka prikupljenih videonadzorom u HERA-i te donijet Pravilnik o sustavu videonadzora u HERA-i kojim se uređuje svrha obrade osobnih podataka prikupljenih videonadzorom, prostori koji su obuhvaćeni videonadzorom, osobe koje imaju pravo pristupa snimkama iz sustava videonadzora, davanje izjave o povjerljivosti, drugi korisnici koji imaju pravo uvida u osobne podatke prikupljene videonadzorom, rok čuvanja snimki iz sustava videonadzora te nadzor nad prikupljanjem te obradom i uporabom osobnih podataka prikupljenih videonadzorom.

Na temelju prethodno navedenih općih akata u 2021. planiraju se provesti sve aktivnosti i zadaće koje proizlaze iz njihovih odredbi, a naročito usklađenje svih ostalih općih akata HERA-e s GDPR-om, imenovanje zamjenika službenika za zaštitu podataka te uvođenje niza obrazaca kojima će se ujednačiti i pojednostavniti implementacija GDPR-a u poslovanje HERA-e, a time i ojačati zaštita osobnih podataka koje posjeduje HERA.

U cilju jačanja sigurnosti zaštite osobnih podataka, u 2021. treba ojačati, a po potrebi uvesti i nove, tehničke i organizacijske sigurnosne mjere kojima se sprječava neovlašteni pristup osobnim podacima i opremi, neovlašteni uporaba osobnih podataka ili njihova nezakonita obrada te slučajni gubitak osobnih podataka, njihovo oštećenje ili uništenje, kao i svaka druga zlouporaba. Planira se donijeti i Pravilnik o informacijskoj sigurnosti.

Na intranetu HERA-e planira se u 2021. otvoriti zasebni direktorij s dokumentima i informacijama o obradi i zaštiti osobnih podataka, u kojem bi službenik za zaštitu podataka objavljivao dokumente i informacije o obradi i zaštiti osobnih podataka koje su od važnosti i interesa za sve radnike HERA-e i HERA-u. Nadalje, kontinuirano će se raditi na ažuriranju i noveliranju Evidencije aktivnosti obrade osobnih podataka i Registra GDPR-a HERA-e, kojega vodi službenik za zaštitu podataka te na brisanju osobnih podataka u direktoriju „Users“ na intranetu HERA-e za koje više ne postoji pravna osnova za obradu osobnih podataka (suvišni i prekomjerni osobni podaci), a prema prijedlogu službenika za zaštitu podataka.

Pored toga, u 2021. posebna pažnja bit će usmjerena na analizu poslovnih procesa HERA-e sa stajališta obrade i zaštite osobnih podataka te na usklađenost svih važećih općih akata HERA-e i ugovora s odredbama GDPR-a. Poseban je cilj u 2021. nastavak kontinuiranog rada na informiranosti i edukaciji članova Radne grupe za implementaciju GDPR-a i radnika HERA-e o obradi i zaštiti osobnih podataka te stvaranju poticajnog i kreativnog okruženja za potpunu implementaciju GDPR-a u poslovne procese HERA-e.

6. JAČANJE KAPACITETA HERA-e

6.1. Ljudski resursi

Ciljevi kadrovske politike HERA-e su:

- uspostava učinkovite strukture ljudskih resursa dostatne za kvalitetno izvršavanje svih propisanih zadaća,
- razvoj kompetentnosti i odgovornosti njezinih radnika, posebice u dijelu nadzora nad energetske subjektima kao i procesima na tržištu energije,
- specijalističko obrazovanje s ciljem osposobljavanja njezinih radnika za implementaciju najbolje regulatorne prakse,
- edukacija i osposobljavanje njezinih radnika koji imaju stalan ili redovit pristup osobnim podacima za zaštitu osobnih podataka.

Procjenom EU misije iz listopada 2008. utvrđeno je da će HERA imati adekvatnu razinu zaposlenosti kako bi mogla obavljati svoje zadaće s brojem od 89 radnika (što je cca 14 % više od postojećeg broja radnika). Posebno treba naglasiti da je ta procjena dana prije usvajanja Trećeg paketa energetske propisa Europske unije kojim su znatno povećane nadležnosti i poslovi nacionalnih regulatornih tijela u državama članicama pa tako i u Republici Hrvatskoj. S obzirom na veliki opseg poslova dodijeljenih HERA-i hrvatskim energetske zakonodavstvom, kao i novih poslova uvjetovanih implementacijom CEP-a, nedostatak radnika rješavat će se kontinuirano tijekom višegodišnjeg razdoblja.

HERA u studenom 2020. godine zapošljava 78 radnika, od čega 67 radnika sa završenim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem ili integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem ili specijalističkim diplomskim stručnim studijem. Zbog velikog broja novih poslova propisanih energetske zakonima donesenim u razdoblju 2012. - 2020. HERA će u 2021. zaposliti nove radnike s prethodnim radnim iskustvom iz područja energetike i srodnih područja.

HERA će koristiti vanjske usluge izrade složenih razvojnih projekata, studija i analiza, a zbog potrebe dodatnih specijalističkih i znanstvenih obrada i znanja.

Radnici HERA-e će se nastaviti sustavno obrazovati i stručno usavršavati na inozemnim i domaćim stručnim seminarima, kongresima i konferencijama te u institucijama koje provode specijalistička obrazovanja za regulatorne poslove i tržišta energije.

6.2. Informacijsko-komunikacijska infrastruktura

S ciljem poboljšanja komunikacije i postizanja veće poslovne učinkovitosti HERA će:

- dovršiti implementaciju Sustava za upravljanje uredskim poslovanjem i poslovnim sadržajima HERA-e prema sklopljenom Okvirnom sporazumu i sklopiti ugovor o daljnjem održavanju i unaprjeđenju Sustava,
- nabaviti nova osobna računala u svrhu zamjene računala koja su starija od pet godina,
- izgraditi izdvojenu računalnu mrežu za potrebe REMIT-a, što obuhvaća nabavu hardverske i softverske infrastrukture, uz implementaciju Sustava upravljanja informacijskom sigurnošću u području REMIT-a,
- nabaviti integralni sustav za backup podataka sa svih internih servera, osobnih računala i eksternaliziranog e-mail sustava, čime se doprinosi boljoj zaštiti podataka od gubitka u slučaju kvara na nekom od servera ili osobnih računala, sigurnosnog incidenta ili ljudske greške te se postiže bolji kontinuitet poslovanja (kraće vrijeme za oporavak u slučaju potrebe za vraćanjem podataka iz sigurnosne kopije),

- izraditi nove javne web-stranice HERA-e sa sljedećim osnovnim ciljevima: modernizacija grafičkog i funkcionalnog dizajna, povezivanje sa Sustavom za upravljanje uredskim poslovanjem i poslovnim sadržajima HERA-e, usklađivanje sa Zakonom o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora („Narodne novine“, broj 17/19), udomljavanje (hosting) web-stranica uz potrebnu hardversku i softversku infrastrukturu kako bi se postigla bolja dostupnost web-stranica uz primjerenu razinu sigurnosti.

Pregled provođenja aktivnosti

Br.	Aktivnost	Očekivani rezultat	Okončati do
1.	Uvođenje Sustava za upravljanje uredskim poslovanjem i poslovnim sadržajima HERA-e	Implementirani Sustav za upravljanje uredskim poslovanjem i poslovnim sadržajima – nastavak projekta	Q4/2021.
2.	Nabava novih osobnih računala	Zamijenjena osobna računala starija od pet godina	Q3/2021.
3.	Izgradnja izdvojene računalne mreže za potrebe REMIT-a uz implementaciju Sustava upravljanja informacijskom sigurnošću u području REMIT-a	Izdvojena računalna mreža za potrebe REMIT-a koja će omogućiti korištenje ACER-ove aplikacije CMT	Q4/2021.
4.	Nabava integralnog sustava za backup podataka	Implementiran integralni sustav za backup podataka	Q3/2021.
5.	Izrada novih javnih web-stranica HERA-e	Nove javne web-stranice HERA-e	Q4/2021.

6.3. Prostor, imovina, financije

Prostor

Na temelju provedenog detaljnog energetskog pregleda poslovne zgrade HERA-e u 2012. te preporučenih mjera za poboljšanje energetskih svojstava zgrade, u razdoblju od 2012. do 2020. intenzivno se radilo na provođenju preporučenih zahvata radi povećanja energetske učinkovitosti poslovne zgrade HERA-e. U 2021. planira se izvršiti novi detaljni energetski pregled zgrade i izrada novog energetskog certifikata.

Tijekom 2021. planira se popravak i sanacija manjih oštećenja u poslovnoj zgradi HERA-e nastalih uslijed potresa u ožujku 2020.

U 2021. provest će se rekonstrukcija dva dizala ugrađena u poslovnoj zgradi HERA-e radi prilagodbe novom Pravilniku o sigurnosti dizala u uporabi („Narodne novine“, broj 5/19) i dotrajalosti pojedinih elemenata. U okviru rekonstrukcije dizala ugradit će se uređaji za alarmiranje u nuždi koji osiguravaju dvosmjernu govornu vezu sa stalnim kontaktom sa službom spašavanja (čuvarskom službom na ulazu u zgradu), zamijenit će se pojedini dotrajali elementi unutar dizala, a lamele s tipkalima prilagodit će se osobama s invaliditetom.

U okviru implementacije Sustava upravljanja informacijskom sigurnošću u području REMIT-a, potrebno je izvršiti određena preuređenja u dijelu zgrade gdje će se fizički obavljati zadaci i aktivnosti u okviru REMIT-a.

Imovina

U 2021. HERA će provoditi mjere i aktivnosti vezane za održavanje postojećih sustava i imovine prema važećim propisima (Zakon o zaštiti na radu i Zakon o zaštiti od požara) te mjere i aktivnosti vezane za tekuće održavanje (saniranje manjih oštećenja nastalih uslijed potresa u ožujku 2020.) i sitne popravke (automobili, zgrada).

Prema potrebi, te zbog planiranog zapošljavanja novih radnika, nabavit će se uredski namještaj, a dio dotrajalog uredskog namještaja zamijenit će se novim.

Financije

HERA vodi financijsko poslovanje i računovodstvo u skladu s propisima za proračunske korisnike. Način financiranja HERA-e uređen je Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti.

Visine naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti koje obavlja HERA propisane su Odlukom o visini naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti („Narodne novine”, broj 155/08, 50/09, 103/09 i 21/12) koju je donijela Vlada Republike Hrvatske. Prema toj Odluci naknade se određuju:

1. u iznosu 0,05 % od ukupnog godišnjeg prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetski subjekti s osnove obavljanja energetske djelatnosti temeljem dozvole za obavljanje energetske djelatnosti koju izdaje HERA,
2. prema pregledu naknada za rad HERA-e koji je sastavni dio te Odluke (naknade za podnošenje zahtjeva za izdavanje, produženje ili prijenos dozvole za obavljanje energetske djelatnosti, naknade za podnošenje zahtjeva za izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača te naknade za rješavanje povodom žalbi, prigovora i zahtjeva).

Visina naknade dovoljna je za obavljanje aktivnosti HERA-e navedenih u ovom Programu rada i razvoja za 2021.

KLASA: 011-04/20-01/7

URBROJ: 371-06-20-1

Zagreb, 28. prosinca 2020.

Predsjednik Upravnog vijeća

Tomislav Jureković, dipl. ing., v. r.